

Forfatter: Gyllembourg-Ehrensward, T. C.

Titel: Drøm og Virkelighed

Citation: Gyllembourg-Ehrensward, T. C.: "Drøm og Virkelighed", i Gyllembourg-Ehrensward, T. C.: *Drøm og Virkelighed*, udg. af Anni Broue ; Anne-Marie Mai , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1986, s. 253. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-gyllem14val-shoot-idm139726067796448.pdf> (tilgået 11. juni 2023)

Anvendt udgave: Drøm og Virkelighed

Udgaver og tekstforhold af Anni Broue

Drøm og Virkelighed

blev trykt første gang i 1. bind *tf Noveller, gamle og nye*, af Forfatteren til »En Hverdags-Historie«. Udgivne af Johan Ludvig Heiberg, 1833. Bindet indeholder: En Hverdags-Historie, Drøm og Virkelighed, Den magiske Nøgle, Kong Hjort; se s. 8.

Pseudonymet blev brugt af fru Gyllembourg, efter at hun i sønnen J.L. Heibergs tidsskrift *Kjøbenhavnsflyvende Post* 1828 havde udgivet En Hverdags-Historie (fot optryk II 1981 s. 285-315); tidligere havde hun kaldt sig En Unævnt, eller Jota. Også de to sidstnævnte noveller havde været trykt i »Flyveposten«, der imidlertid ikke udkom 1831-33.

Novellebindet udkom igen allerede 1835. Teksten er ordret den samme, men der er en del moderniseringer i stavemåder. *Du* og *Eder* (med bøjningsformer) skrives *du* og *eder*, *-ee-* ændres til *-e-* (*leed*, *fleste*), udlyds-*e*, stryges (*Frue W.*, *Spidse*), *e>æ* (*Fortred*, *forskjertset*), og *Comptoir*, *Sopha*, *Kareth*, *Udgivt*, *forliebt*, *tidt* staves *Contor*, *Sofaen*, *Karret*, *Udgift*, *forlibt*, *tit*. Til gengæld iagttages en også i andre forfatterskaber noteret ændring fra det nutidige *det*, *dette*, *meere*, *alting*, *alle* til *Det...*, *Alle*.

Novellen optryktes i forfatterens levetid i 1. bind af *Skrifter* 1849 (pseudonym og udgiver som 1833). Rettelserne fra 2. udg. følges og udbygges med ændringerne *Spoer*, *Altar* > *Spor*, *Alter*.

1. og 2. udgave sætter konsekvent komma foran *og* og *eller*, både når der følger en hel sætning efter, og når der kun følger en udvidet infinitiv. Disse kommaer udelades i *Skrifter*. Til gengæld øges fra 1. til 2. og atter til 3. udg. antallet af grammatiske kommaer, fx. foran udsagns- og relativbisætninger.

Liniebrud er sjældent, til gengæld lettes satsbilledet af tankestreger, ikke mindst mellem replikker; disse er i øvrigt, som det ses, forsynet med anførelsestegn. Denne praksis gælder alle tre udgaver og Th. Gyllembourgs fleste værker. Kun de seneste brydes mere op, men selv ikke i *To Tidsaldre* er replikkerne konsekvent adskilt med »ny linie«.

254

To Tidsaldre

blev trykt første gang som selvstændig bog i 1845; se side 71-72. Forordet er forfatterskabets eneste. Romanen optryktes i forf.s levetid i *Skrifter* XII 1851 med pseudonym og udgiver som i 1845. Der er ortografiske ændringer som *Altar*, *Seier*, *Ætnne* > *Alter*, *Sejr*, *Emne*, og replikkerne er forsynet med anførelsestegn.

Manuskriptet til bogen (Ny kgl. S. 2443,4°) er skrevet med en meget lille skrift og rigt forsynet med rettelser, overstregninger med ny tekst ovenover, tilføjelser i margen, overlæbninger etc.

Tekstrettelser

Rettelser i forhold til originaludgaven er kun foretaget i tilfælde hvor fejl virker meningsforstyrrende. Enkelte oplagte sættefejl som et manglende punktum ved slutningen af et afsnit, et manglende bogstav i Jul us i

stedet for Julius eller et vendt bogstav som i Huns hvor der skulle stå Huus er uden videre korrigeret. Herudover er der flg. rettelser:

Drøm og Virkelighed:

44,25: Hånd > Haand

46,5 fn: ofre staaer > ofte staaer

63,16: Vi haabe der > Vi haabe det

86,30: ud vil > du vil

To Tidsaldre:

101,24: Men blev nu enig om > Man blev nu enig om

106,13: Lænker > Lærker

113,8: endt hende > sendt hende